

Diplomová práce

Jana Kotrbatá

Herecké prožívání a představování

Ve svém oponentském posudku se bud snažit být objektivní, což nebude snadné, protože Jana Kotrbatá patří, podle mého přesvědčení nejen ke špičkám ročníku, ale k velkým příslibům mladých talentů. V tuto chvíli je už i členkou Divadla na Vinohradech a má za sebou mimořádně úspěšný vstup na tuto scénu. V její diplomní práci se objevují odkazy na naši společnou práci, během studia, pak ve třetím ročníku při společné práci na zkrácené verzi Čechovových Tří sester a nakonec při jejich přenesení pod názvem Téměř tři setry do DISKU. Znáám ji tedy bezprostředně při práci a je tedy pro mě velmi těžké být nezaujatý.

V úvodu mého oponentského posudku ocituji část úvodu její diplomní práce:

„Má diplomová práce nese název Herecké prožívání a představování. V první kapitole se věnuji těmto pojmům z teoretického hlediska, využitím tezí Stanislavského a Diderota.

Mou ambicí však nebylo a není věnovat se v této práci snaze o rozřešení tohoto sporu nebo dospět k nějakým novým, teoretickým závěrům.

Stejně jako každé století mění přístup k divadlu, stejně jako každá zem a kultura klade na divadlo jiné požadavky, stejně jako každý žánr vyžaduje specifické herecké prostředky, tak každý herec uplatňuje jiné metody ve svém přístupu k herectví.

Nejsem striktní zastávce ani emocionalistického, ani ryze intelektualistického přístupu k herectví.

Někdy mé slzy kanou z nitra a jindy z mozku. Všechny další kapitoly tedy věnuji snaze o co nejdetailnější a nejpravdivější reflexi své dosavadní herecké práce na konkrétních rolích, z hlediska hereckého prožívání a představování.“

V teoretické části diplomní práce se podrobně věnuje srovnání Stanislavského metody „prožívání“ s Hereckým paradoxem Diderota. Tyto teoretické teze pak v dalších kapitolách rozvíjí v konkrétních příkladech při své práci na rolích v DISKU. Její práce není Pouhým „deníčkem“, který popisuje průběh zkoušení, ale snaží se o hlubší analýzu, hledání příčin i následků. Pokouší se hledat a najít odpovídající prostředky, míru stylizace a s tím související téma její diplomové práce, tedy vědomou volbou mezi představováním a prožíváním v souvislosti se žánrem a režijní představou a na závěr konstatuje:

„Docházím tedy k závěru, že je vždy nutné hledat rovnováhu mezi prožíváním a představováním v zachování příslušné představy a emoce a schopnosti ji adekvátně vyjádřit ve specifických jevištních podmínkách s ohledem na daný žánr hry.“

V praxi ve výsledku její dosavadní herecké zkušenosti je patrné, že umí tyto polohy nejen pojmenovat, ale také technicky a herecky zvládnout. Když se však vrátím k první popisované práci na představení Dobrý člověk ze Sečuanu, diplomantka píše:

„Dále jsem hledala možná místa pro tzv. zcizovací efekt – tedy chvíli, kdy herec svým způsobem vystoupí ze své postavy a stává se sám sebou, hercem na jevišti, a například informuje diváky o svém názoru na situaci, postavu atd.

Tímto však skončila veškerá má herecká práce na roli. Měla jsem dojem, že mým úkolem bylo pouze sedět na vozíku a říkat text. Ani po dvou měsících zkoušení jsem nedokázala navázat s režisérem otevřený pracovní vztah. Snažila jsem se tedy alespoň fungovat v inscenačním celku, nekazit práci ostatním kolegům, přestože mi byl režisérův způsob práce velice nepříjemný a celkově frustrující. Dále toto téma ale nehodlám rozvíjet, vzhledem k tématu diplomové práce, ve které se snažím o konstruktivní popis svých hereckých zkušeností, ne o záznam z hereckého deníčku či ventilaci nespokojenosti ohledně režiséra.“

Je mně líto, že právě o této situaci, která sice není hlavním tématem její diplomní práce, se nezmiňuje více. Anž bych chtěl být pot'ouchlý, rád bych položil Janě Kotrbaté otázku, zda zná, nebo se alespoň pokouší najít recept na podobnou situaci, tedy na „nesouznění s režisérem“ a možné řešení takové spolupráce, neboť se jí to v budoucnu, zvláště v angažmá v repertoárovém divadle může opět přihodit.

Ve svém výsledku zajímavou a obsáhlou diplomovou práci navrhuji k obhajobě.

doc. MgA. Tomáš Töpfer